

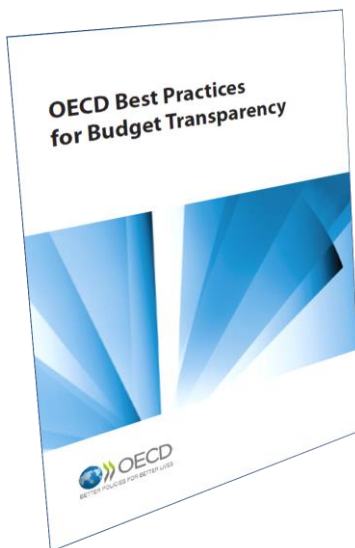
Otvorenost, transparentnost, odgovornost: *u pravcu OECD-ovih principa budžetiranja*

Jón Ragnar Blöndal

Rukovodilac Sektora za budžetiranje i javne rashode
Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj

PEMPAL-ov Mešoviti sastanak Zajednica praksi na temu fiskalne transparentnosti i odgovornosti
Moskva, 27. maj 2014. godine

OECD-ova početna tačka

- “Otvorenost u vezi namera politike, njenog formulisanja i implementacije”
- Izveštaji budžeta (ukupno 7)
- Specifična objavljivanja podataka
 - Nefinansijska sredstva
 - Preuzete finansijske obaveze
- Integritet i odgovornost
 - Revizija
 - Parlamentarni nadzor i kontrola
 - Javna dostupnost preko interneta
 - Promovisanje javnog razumevanja

Od 2002 ...

- Viši budžetski zvaničnici OECD-a
 - Regionalne mreže: MENA (Bliski Istok i Severna Amerika), LAC (Latinska Amerika i Karibi), CESEE (zemlje Centralne, Istočne i Jugoistočne Evrope), Azija; takođe CABRI (Inicijativa za kolaborativnu reformu budžeta zemalja Afrike)
 - Tematske mreže: Budžetsko računovodstvo (akrulno / obračunsko); Učinci i rezultati; Javno privatna partnerstva (JPP); Nezavisne fiskalne institucije; Budžetiranje u zdravstvu
- Budžetski pregledi / Pregledi javnog upravljanja
- Fiskalna mreža
- Obnavljanje javnih finansija, 2011, 2012
- OECD Anketa o budžetskim praksama i procedurama, 2007, 2012-13

Oblici razvoja i prioriteta u budžetiranju

- od godišnjeg prema srednjoročnom budžetiranju
- povećan fokus na upravljanje fiskalnim rizicima
- trend u pravcu akrulnog / obračunskog računovodstva (budžetiranja?)
- budžetiranje širom nivoa vlade
- od ulaznih podataka (inputa) do izlaznih rezultata (outputa), učinaka i uticaja
- od MF prema nezavisnim institucijama
- veća uključenost parlamenta i građana
- širi međunarodni fokus na budžetsku transparentnost
- budžetiranje kao instrument javnog upravljanja

Šta sada podrazumevamo pod pojmom “Transparentnost”?

Čega?

- Prihoda
- Rashoda
- Procesa
- Planova
- Učinaka
- Rizika

Prema kome?

- Građanima
- Parlamentu
- Kolegama
- Međ. telima
- Tržištima
- Revizorima

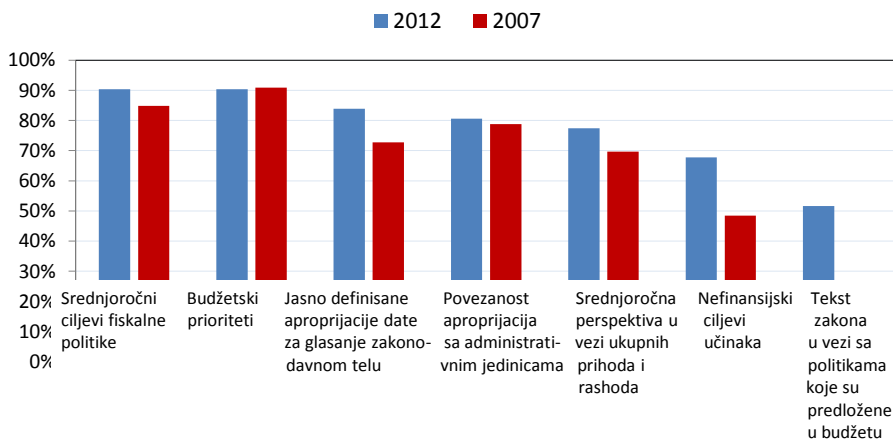
Zbog čega?

- Participacije
- Poverenja
- Smanjivanja troškova
- Integriteta
- Kvaliteta
- Stabilnosti
- Boljih odluka
- Uticaja

* Wehner i Rezio, IBP 2011

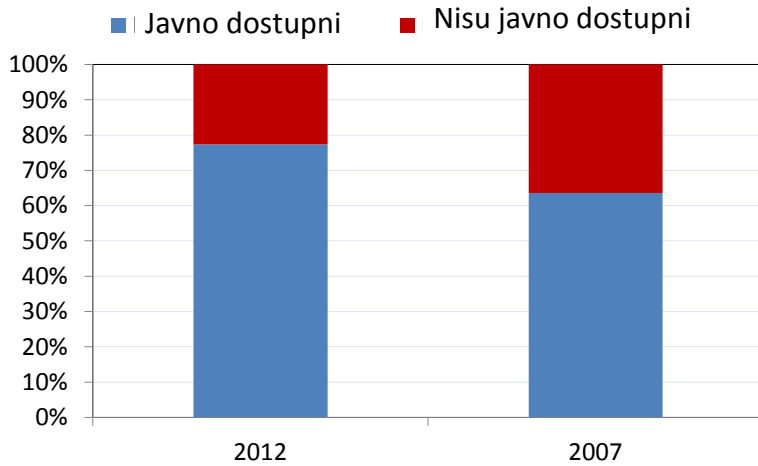
Elementi koji su objavljeni u budžetu

6

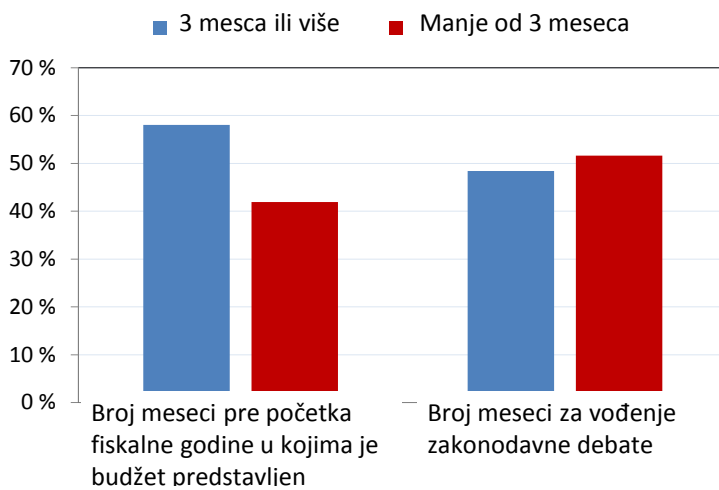

¾ objavljuje makroekonomske pretpostavke i metodologiju

7

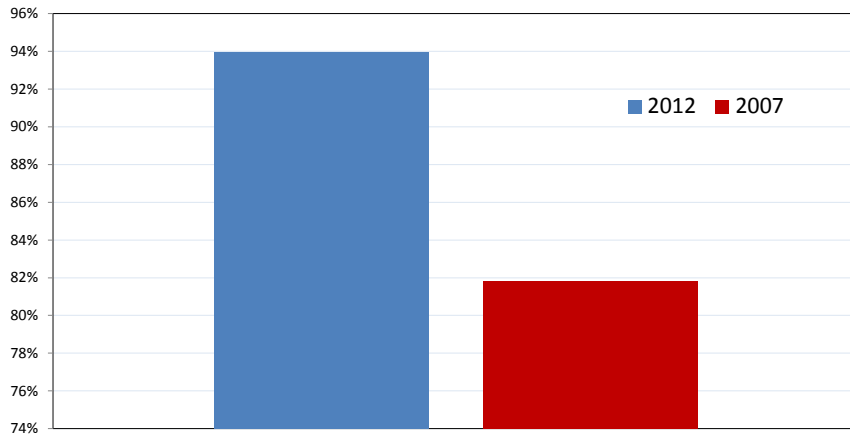
Vreme opredeljeno za zakonodavnu budžetsku debatu

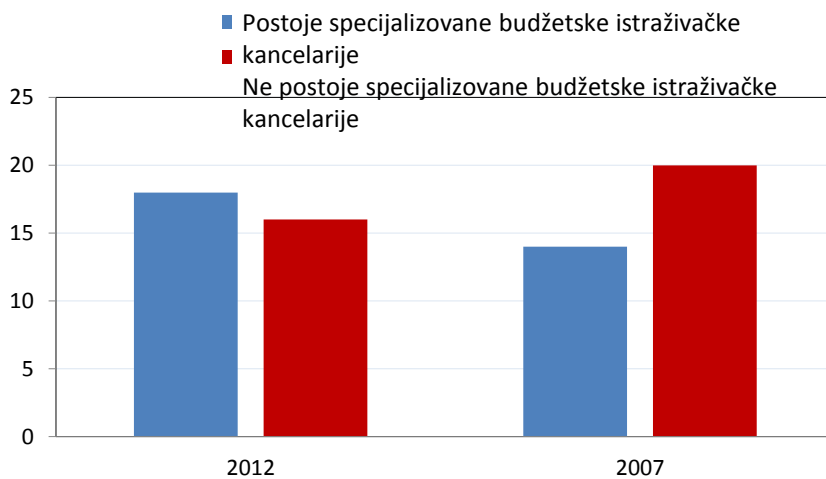
8

Fiskalna pravila

Procenat zemalja OECD-a koje koriste fiskalna pravila

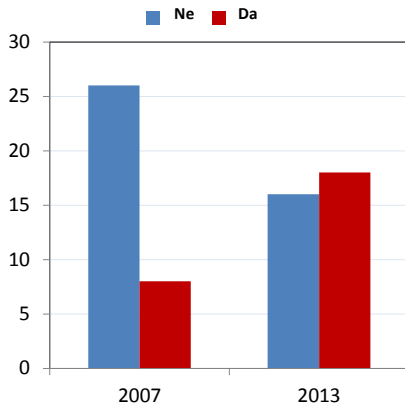

Povećan je broj specijalizovanih zakonodavnih budžetskih istraživačkih jedinica

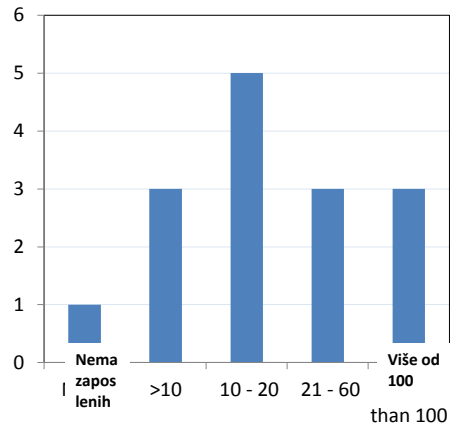

Veći broj zemalja je uspostavio ili je u procesu uspostavljanja nezavisne fiskalne institucije

Slika 8.13 Zemlje sa nezavisnim fiskalnim institucijama

Slika 8.14 Nezavisne fiskalne institucije - broj zaposlenih lica

11

Principi dobrog budžetskog upravljanja

Transparentnost, otvorenost i dostupnost

- Ponovo se navodi savet iz Najboljih praksi u vezi sa budžetskim izveštajima
 - Dovoljno vremena za delotvornu diskusiju
- - Ide izvan “otvorenosti” prema “dostupnosti”
 - On-line
 - Formati otvorenih podataka
 - Analizirani, ponovno korišćeni – uloga organizacija iz civilnog sektora / nevladinih organizacija
- Otvorena, standardizovana grupa podataka koja pokriva sve finansijske prilive i odlive
 - Otvorena vlada
 - Integritet
 - Evaluacija programa

Uključujući, participativan i realističan

- Ide izvan otvorenosti prema *razumevanju, uticaju i ulaznim podacima (inputu)*
 - Prema demokratskom mandatu i posebnim pravima
- “Građanski budžet” – standardan i lak za korišćenje
- Parlament – uključenost u budžetski proces ...
 - ... u svim fazama budžetskog ciklusa?
- Realistična uključenost koja se odnosi na teške izbore u vezi sa merama politika
 - Ustupci, oportunitetni troškovi i vrednost za uloženi novac
 - Unapređena jasnoća pružena od strane vlade u vezi evaluacija, studija troškovne korisnosti?

Istinita, kompletna i poštena slika javnih finansija

- Ništa ne bi trebalo da bude izostavljeno ili sakriveno “van budžeta”
 - pravila ili izjave o “budžetskoj iskrenosti”
- Puni nacionalni pregled – uključujući podnacionalnu dimenziju
- “Puni finansijski troškovi i koristi” budžetskih odluka
 - Uticaj na finansijska sredstva i obaveze
 - Akurulo / obračunsko izveštavanje
 - Dodatne informacije o potrebama u vezi gotovinskog računovodstva

Transparentnost → Dostupnost → Participacija?

- Da li su budžeti već potpuno transparentni?
 - Fiskalni rizici -- Državna preduzeća -- Dugoročne “rupe”
- Da li su budžeti već potpuno dostupni?
 - Birokratski -- tehnički -- otvoreni podaci -- vremenska kašnjenja
- Koji su modaliteti i limiti “participacije?”
 - *OVO JE ULOGA PARLAMENTA* – zato ih više uključite
 - *SLUŠAJTE I DIREKTNO ODGOVARAJTE GRAĐANIMA* – Švajcarski model
 - *ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA MOGU POSREDOVATI U VEZI SA OBLICIMA ZABRINUTOSTI GRAĐANA* – Socijalno partnerstvo
 - *OTVORENA VLADA ZNAČI OTVORENE PODATKE* – dajte građanima i organizacijama civilnog društva da pronađu sopstveni način – neka sami prave sopstvene staze
- Specifična rešenja za zemlje *nasuprot* međunarodnih normi

